

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 และ เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพการทำงานของครู และเขตที่ตั้งและเพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพการทำงานของครู และเขตที่ตั้งและเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12

สมมติฐานการวิจัยมีดังนี้สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพการทำงานของครู และเขตที่ตั้งแตกต่างกันและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน ประสิทธิภาพการทำงานของครู และเขตที่ตั้งแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการรวบรวม ข้อมูลจาก เอกสาร หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และตัวชี้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน (พ.ก.ร.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา 2 ด้าน ด้านพฤติกรรม การสอนของครู และพฤติกรรม การเรียนของผู้เรียน ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ขนาดของโรงเรียนที่ตั้งของโรงเรียน ระดับชั้นที่เปิดสอน และระยะเวลาในการทำการสอน เป็นแบบสำรวจรายการ (check list) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 อันดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านพฤติกรรมการสอนของครู และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน ตามตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 50 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมการสอนของครูและด้านพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการซึ่งผู้ตอบจะต้องเรียงลำดับ แนวทางที่ตรงตามความคิดเห็นของผู้ตอบ และสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อิสระ จำนวน 21 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาถึงศึกษาธิการจังหวัด และผู้อำนวยการโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ฉบับ แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่น .98

ตอนที่ 2 นำแบบสอบถามจากตอนที่ 1 จำนวน 361 ฉบับ โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงศึกษาธิการจังหวัดในเขตการศึกษา 12 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จากแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 361 ฉบับ ได้รับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 361 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows V.10.0 ผู้วิจัยใช้สถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติพื้นฐานของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 โดยใช้ความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรม การสอนของครู และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน โดยใช้คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

3. เปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามตัวแปรต้นดังนี้

3.1 ขนาดของโรงเรียน ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way ANOVA)

3.2 ประสิทธิภาพการทำงานของครู ใช้การทดสอบค่าที (t – test)

3.3 เขตที่ตั้ง ใช้การทดสอบค่าที (t – test)

4. เปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามตัวแปรต้นดังนี้

4.1 ขนาดของโรงเรียน ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way ANOVA)

4.2 ประสิทธิภาพการทำงานของครู ใช้การทดสอบค่าที (t – test)

4.3 เขตที่ตั้ง ใช้การทดสอบค่าที (t – test)

5. เรียงลำดับที่แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้ความถี่ร้อยละ และจัดอันดับที่

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 ในด้านพฤติกรรมการสอนของครูและพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 เมื่อพิจารณาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านพฤติกรรมการสอนของครู รายด้านด้านการเตรียมการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ คือ การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้และวางแผนการสอน วางแผนการสอนคำนึงถึงการพัฒนาทั้งความสามารถ

ทางปัญญาและอารมณ์ของผู้เรียน และการเตรียมตนเองโดยศึกษาหาความรู้ในวิชาหรือสาขาที่รับผิดชอบให้มีความพร้อมในการบริการด้านความรู้และให้คำปรึกษา นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ การเตรียมแหล่งข้อมูลการจัดการเรียนรู้ให้เอื้อต่อผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าฝึกปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.2 การจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อคือ การจูงใจให้ผู้เรียนมีการใช้ความคิดในลักษณะต่าง ๆ โดยใช้เทคนิคที่มีอยู่อย่างหลากหลาย และการให้กำลังใจผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรมในห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม การปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน การสื่อความหมายและการใช้ความสามารถทางการคิด และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนค้นพบวิธีการเรียนรู้ใหม่ด้วยตนเอง

1.3 การใช้สื่อโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรมการสอนของครู ด้านการใช้สื่อโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามอันดับแรกจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ที่มุ่งพัฒนาการคิดของผู้เรียน การเตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารสำหรับผู้เรียนอย่างเพียงพอ และการให้ผู้เรียนใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ข้อที่ปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ ครูเข้าถึงแหล่งความรู้ ใช้เครื่องมือค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต รวมถึงสามารถนำโปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

1.4 การประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรมการสอนของครู ด้านการประเมินผล ข้อที่อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ คือ การวัดและการประเมินผลครอบคลุมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้งด้านกระบวนการและผลงานการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ และการรายงานผลของการประเมินผลให้ผู้เรียน และผู้ปกครองทราบเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ การประเมินผลใช้ข้อมูลที่หลากหลายในทุกด้านทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน

1.5 สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ผู้เรียนมีแฟ้มสะสมผลงานของตนเอง และมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเอง และผู้เรียนสามารถเลือกผลงานที่ตนพอใจ และแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของตนเองได้ นอก

นั้นอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเสนอ กิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน

2. การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 ในด้านพฤติกรรมการสอนของครูและพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพการทำงานของครู และเขตที่ตั้ง ดังนี้

2.1 สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านพฤติกรรมการสอนของครู โดยรวมและรายด้าน ด้านพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โรงเรียนขนาดใหญ่สูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรมการสอนของครูโดยรวมและรายด้าน และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงานของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประสิทธิภาพมากสูงกว่าครูประสิทธิภาพน้อย

2.3 สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามเขตที่ตั้งในด้านพฤติกรรมการสอนของครูโดยรวมและรายด้าน และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกสูงกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก

3. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมและรายด้าน ในด้านพฤติกรรมการสอนของครู และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน

3.1 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการสอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 อันดับแรกจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเตรียมแหล่งข้อมูลการจัดการเรียนรู้ให้เอื้อต่อผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าฝึกปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วม กิจกรรมการเรียนการสอน และแผนการสอนประกอบด้วยวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย และอันดับสุดท้าย ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และวางแผนการสอน

3.2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรมการสอนของครู ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา

เป็นรายชื่อ 3 อันดับแรกจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนค้นพบวิธีการเรียนรู้ใหม่ด้วยตนเอง ครูตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และการจัดให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน และอันดับสุดท้าย ได้แก่ การพูดคุยกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างทั่วถึง

3.3 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรมการสอนของครู ด้านการใช้สื่อ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ 3 อันดับแรกจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูเข้าถึงแหล่งความรู้ ใช้เครื่องมือค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต รวมถึงสามารถนำโปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม การใช้แหล่งการเรียนการสอน เช่น ศูนย์วิทยุบริการ ศูนย์สื่อ ห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องปฏิบัติการวิชาการต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว และอันดับสุดท้าย ได้แก่ การใช้สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่มุ่งพัฒนาการคิดของผู้เรียน

3.4 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรมการสอนของครู ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ 3 อันดับแรกจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การประเมินผลให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองโดยครู เพื่อน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการประเมินผลใช้ข้อมูลที่หลากหลายในทุกด้านทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน และอันดับสุดท้าย ได้แก่ การวัดและการประเมินผลครอบคลุมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้งด้านกระบวนการและผลงาน

3.5 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ 3 อันดับแรกจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนมีโอกาสร่วมสร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง และผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้เรียนให้ความร่วมมือ ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรมกับผู้อื่น

4. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 ในด้านพฤติกรรมการสอนของครู และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพการทำงานของครู และเขตที่ตั้ง

4.1 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านพฤติกรรม การสอนของครูโดยรวมและรายด้านและด้านพฤติกรรม การเรียนของผู้เรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านของพฤติกรรม การสอนของครูโดยรวมและรายด้านและด้านพฤติกรรม การเรียนของผู้เรียน จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงานของครู พบว่า กลุ่มที่มีประสิทธิภาพการทำงานมากและครูกลุ่มที่มีประสิทธิภาพการทำงานน้อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูกลุ่มที่มีประสิทธิภาพน้อยมีสูงกว่าครูกลุ่มที่มีประสิทธิภาพมาก

4.3 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรม การสอนของครู ด้านการจัดการเรียนการสอนด้านการประเมินผล และด้านพฤติกรรม การเรียนของผู้เรียน จำแนกตามเขตพื้นที่ พบว่าโรงเรียนในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกและโรงเรียนนอกเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่โรงเรียนนอกเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกมีปัญหาสูงกว่าโรงเรียนในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 แสดงว่า

5.1 พฤติกรรม การสอนของครูในด้านการเตรียมการสอน พบว่า แนวทางส่งเสริม การจัดการเรียนการสอน ลำดับที่ 1 คือ ควรศึกษาความต้องการของชุมชน และพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ควรศึกษาความต้องการของชุมชน และพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ลำดับที่ 2 คือ จัดให้ครูได้ทำการสอนในวิชาที่ตนมีความรู้ ความชำนาญ ลำดับที่ 3 คือ จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อ กำหนดนโยบายแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการ และลำดับที่ 4 คือ จัดประชุมวิชาการให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.2 พฤติกรรม การสอนของครูในด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าแนวทางส่งเสริม การจัดการเรียนการสอน ลำดับที่ 1 คือ เข้ารับการอบรมให้เกิดความเข้าใจในหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ ลำดับที่ 2 คือ ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อ จัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 3 คือ ประชุมวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และลำดับที่ 4 คือ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนมากขึ้น

5.3 พฤติกรรมการสอนของครูในด้านการใช้สื่อ พบว่า แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ลำดับที่หนึ่ง คือลำดับที่ 1 คือ วางโครงการตลอดปีถึงความต้องการในการใช้สื่อ ลำดับที่ 2 คือ กำหนดวัตถุประสงค์ของสื่อการสอนนั้นอย่างชัดเจนว่าใช้ประโยชน์ในการสอนอย่างไร ลำดับที่ 3 คือ ควรได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดสื่อการสอนตามความจำเป็น และลำดับที่ 4 คือ จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

5.4 พฤติกรรมการสอนของครูในด้านการประเมินผล พบว่าแนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ลำดับที่หนึ่ง คือลำดับ ที่ 1 คือ กำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้อย่างชัดเจน ลำดับที่ 2 คือ ต้องทำการประเมินอย่างหลากหลายทั้งจากการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจงาน บันทึก ทดสอบ และอื่น ๆ ลำดับที่ 3 คือ ต้องทำการประเมินผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และลำดับที่ 4 คือ จัดให้มีการวางแผนการประเมินผลไว้ล่วงหน้าก่อนทุกครั้ง

5.5 พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน พบว่า แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่หนึ่ง คือลำดับที่ 1 คือ เตรียมตนเองให้พร้อมที่จะรับความรู้ ลำดับที่ 2 คือ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสามารถและความสนใจ ลำดับที่ 3 คือ ให้ความสำคัญกับการศึกษาของผู้เรียนทั้งที่บ้านและโรงเรียนโดยมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน และลำดับที่ 4 คือ บุคคลแวดล้อม เช่น เพื่อนในโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง คนในชุมชน ฯลฯ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลสภาพ ปัญหาและแนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญของการศึกษาค้นคว้าดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12

1.1 สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านพฤติกรรมการสอนของครูเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่ามีระดับปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1.1 ด้านการเตรียมการสอน พบว่า การปฏิบัติงานในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อมีอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ คือ การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้และการวางแผนการสอน การวางแผนการสอนคำนึงถึงการพัฒนาทั้งความสามารถทางปัญญา และอารมณ์ของผู้เรียนและการเตรียมตนเองโดยศึกษาค้น

คว่าหาความรู้ในวิชาหรือสาขาที่รับผิดชอบให้มีความพร้อมในการบริการด้านความรู้ และให้คำปรึกษา นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง การที่การปฏิบัติงานในข้อดังกล่าวมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันเป็นยุคแหล่งการเรียนรู้ เป็นการเบิกแนวทางใหม่ ๆ ให้แก่ครูในการจัดการศึกษา หลักสูตร และการบริหารจัดการจัดชั้นเรียนและตารางที่ยืดหยุ่นและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ส่วนข้อที่มี ระดับการปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้าย คือ การเตรียมแหล่งข้อมูลการจัดการเรียนรู้ให้เอื้อต่อผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าฝึกปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนยังขาดการสนับสนุนในการจัดทรัพยากรและแหล่งการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนด้านการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โรงเรียนต้องสนับสนุนและเตรียมความพร้อมในการจัดสภาพการเรียนการสอน โดยวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียนทุกด้านเพื่อเตรียม สิ่งสนับสนุน และกำหนดความจำเป็นว่าครูต้องการพัฒนาในด้านใดบ้าง เพื่อจะทำให้การเตรียมการจัดการเรียนการสอนในด้านนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หากวิเคราะห์สภาพปัจจุบันแล้วพบว่า ครูยังขาดเทคนิคการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการเตรียมแหล่งค้นคว้าสำหรับผู้เรียนซึ่งถือว่าเป็นข้อค้นพบนี้จะนำไปปรับปรุงอย่างยิ่ง

3.1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า การปฏิบัติงานในด้านนี้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีระดับมาก 2 ข้อ คือ การจูงใจให้ผู้เรียนมีการใช้ความคิดในลักษณะต่าง ๆ โดยใช้เทคนิคที่มีอยู่อย่างหลากหลายและการให้กำลังใจผู้เรียนระหว่างทำกิจกรรมในห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง และข้อที่ปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้ายได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนค้นพบวิธีการเรียนรู้ใหม่ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่กล่าวไว้ในหนังสือร่วมคิดร่วมเขียน ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด (2543 หน้า 27) ว่าการเรียนรู้เพื่อจะอยู่ร่วมกันเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านปัญญา พุทธิกรรม จิตใจ และทักษะทางสังคม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมพลังผู้เรียนให้คิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ทำงานร่วมกับบุคคลอื่น เห็นคุณค่าของตนเอง มีบุคลิกภาพทางสังคมสนใจที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบควบคุมตนเองให้มีการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันเป็นทักษะทางสังคมเกิดจากปัจจัยที่ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาตนดังกล่าว กระบวนการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ตนเองและการพัฒนาความเข้าใจความรู้สึกร่วมของบุคคลอื่น กระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ การผูกพันซึ่งกันและกัน เช่น การทำโครงการที่ประสบความสำเร็จ ประสบ

การฉีกจากการจัดการกับความขัดแย้ง การรับฟัง การสะท้อนความคิด ประสบการณ์เกี่ยวกับความเข้าใจ ความรู้สึก ความคิด การแสวงหา ความเสมอภาคและโอกาส การเคารพสิทธิของแต่ละบุคคล มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนตระหนักถึงความคิดของทุกคนว่ามีคุณค่า สามารถนำความคิดนั้นมารวมพลังสร้างสรรค์ด้วยกัน ทั้งนี้ความรักในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยตระหนักถึงปัญหานั้น เป็นเพียงโจทย์ที่เราสามารถร่วมกันแก้ปัญหาได้ การออกแบบกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ จะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้กระบวนการดำเนินไปอย่างราบรื่น ถ้าเกิดความขัดแย้งก็สามารถจัดการกับความขัดแย้งนั้นด้วยสันติวิธี ให้ผู้เรียนรู้จักเคารพตนเอง เคารพผู้อื่นรวมทั้งวัฒนธรรมและศีลธรรม กระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลอื่น การตระหนักรู้ว่ามนุษย์มีความแตกต่างกัน แต่ในขณะเดียวกันก็มีความคล้ายคลึงกัน ต่างพึ่งพาอาศัยเกื้อกูลกันประสบการณ์เหล่านี้ผู้เรียนจะต้องได้รับตั้งแต่วัยเด็กได้รับรู้ เรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่ขยายกว้างขึ้น การที่ผู้เรียนจะรู้จักบุคคลอื่น ผู้เรียนจะต้องรู้จักตนเองเป็นอันดับแรกเพื่อจะได้มองโลกได้ถูกต้อง จะได้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันและอยู่ร่วมกันได้

ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นโครงสร้างแบบเปิดมีความยืดหยุ่นหลากหลายผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิด ทักษะกระบวนการ ทักษะการจัดการ และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งทักษะเหล่านี้จะหลอมเป็นทักษะชีวิตของผู้เรียนต่อไป

1.1.3 ด้านการใช้สื่อ โดยรวมมีการปฏิบัติงานในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้าย คือ ครูเข้าถึงแหล่งความรู้ใช้เครื่องมือค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต รวมถึงสามารถนำโปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมสิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนควรได้รับการพัฒนาในด้านนี้โดยโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูได้เข้ารับการอบรมในเรื่องดังกล่าวรวมถึงการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต สำหรับครูผู้สอนในการใช้ค้นคว้าหาข้อมูล รวมถึงการเข้าอบรมการใช้โปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะครูที่จะสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ต้องเป็นผู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบเพื่อการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยอาจใช้แหล่งความรู้สื่อวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการต่าง ๆ โดยผู้เรียนต้องการคำแนะนำและช่วยเหลือจากครู

1.1.4 ด้านการประเมินผล เมื่อพิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ คือ การวัดและประเมินผลครอบคลุมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้งด้านกระบวนการและผลงานการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ และการรายงานผลของการประเมินผลให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอด

คล้อยกับบทความของ ราตรี สำราญ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 หน้า 112) ที่กล่าวถึงการประเมินผลว่า “สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กนั้นจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องมองเห็นรอบทิศทาง เรียกว่าประเมินผลอย่างหลากหลายวิธี เช่น การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ทุกระยะจดบันทึกพฤติกรรมไว้ตามที่ได้เห็น ถ้าสอนร่วมกับเพื่อนครูอื่นด้วยต้องมาร่วมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยน ตรวจสอบผลงานทุกระยะบันทึกข้อค้นพบไว้ตลอดเวลาทดสอบควบคู่ไปกับการสอนคือการสอบและการสอบคือการสอน นั่นคือทั้งสอบและสอนเป็นเรื่องเดียวกัน เราจะไม่แยกส่วนกัน ถือว่าทั้งสองอย่างเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การทดสอบจะต้องมีทั้งปรนัยและอัตนัย การสอบถามพูดคุยก็เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย เพราะฉะนั้นผมชอบที่จะนั่งพูดคุยกับเด็กแล้วสังเกตคำตอบว่าเขารู้อะไรบ้าง ถ้าเขาขาดอะไรก็หาวิธีการเพิ่มเติมให้ผู้เรียนร่วมกันประเมินผล ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนผลัดเปลี่ยนกันอ่านผลงานของกันและกันแล้วร่วมกันประเมินผล ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนผลัดเปลี่ยนกันอ่านผลงานของกันและกันแล้วร่วมกันประเมินผลช่วยให้เด็ก ๆ สามารถค้นหาเส้นทางที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้เพราะเด็กจะรู้ว่าแต่ละชิ้นยังขาดอะไรบ้าง ควรเพิ่มเติมตรงไหน ตรงไหนที่เหมาะสมแล้วเด็กจะหาทางพัฒนาผลงานได้ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้รวมถึงการเปิดโอกาสให้เด็กได้ประเมินผลงานของตนเองด้วย และถ้าหากครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของเด็ก ๆ จะช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู เข้าใจการเรียนรู้ของเด็ก และเข้าใจบทบาทของตนเองมากขึ้น ถ้าความเข้าใจถึงจุด ๆ หนึ่ง ผู้ปกครองก็จะมีโอกาสมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับครูและโรงเรียนด้วย ผมสังเกตเห็นเด็ก ๆ ที่รู้จักประเมินผลตนเอง มักจะรู้จักค้นหาวิธีการเรียนรู้ของตนเองด้วยจะเห็นได้ว่าการประเมินผลนั้นจะต้องเป็นสิ่งควบคู่ไปกับการสอนจะแยกออกต่างหากไม่ได้ต้องกระทำไปพร้อม ๆ กัน พูดได้ว่าให้เป็นหนึ่งเดียวคือ เป็นกระบวนการเดียวกันและการประเมินผลนั้นครูจะต้องจัดให้มีการประเมินผลได้อย่างหลากหลายวิธี เพื่อจะวัดผลผู้เรียนให้ได้โดยรวม การที่เราวัดและประเมินผลผู้เรียน ทั้งวิธีการสังเกตของครู เพื่อน ๆ นักเรียนและผู้ปกครอง ร่วมกันประเมินผลรวมถึงการตรวจสอบผลงานและแฟ้มผลงานดีเด่นแล้วใช้ข้อสอบวัดผลประเมินผลเข้ามาร่วมพิจารณาผลการพัฒนาผู้เรียนนั้นจะช่วยให้ครูมองเห็นเส้นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ดังนั้นจึงควรเห็นความสำคัญของการประเมินผลใช้อย่างหลากหลาย ในทุกด้านทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชน ซึ่งเป็นข้อที่มีการปฏิบัติงานเป็นอันดับสุดท้าย

1.2 สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ ผู้เรียนมีแฟ้มสะสมผลงานของตนเอง และมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองและผู้เรียน

สามารถเลือกผลงานที่ตนพอใจและแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของตนเองได้ นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ปฏิบัติเป็นอันดับน้อยได้แก่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน ในข้อนี้สะท้อนถึงการจัดการเรียนการสอนของครูได้เป็นอย่างดีถึงหน้าที่ครูที่สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 หน้า 58) ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ครบวงจรและมีปัจจัยเอื้อที่เหมาะสม ว่าเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพการเรียนรู้ครบวงจรเริ่มต้นจากการให้ผู้เรียนได้เลือกเรื่องและวิธีการเรียน ต่อจากนั้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ ได้อภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อน สรุปความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงหรือแก้ปัญหาอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนยังขาดทักษะการแสวงหาความรู้ การปฏิบัติ ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่จะเป็นของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12

2.1 การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านพฤติกรรมการสอนของครู โดยรวมและรายด้าน และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุลี ชัยฤกษ์ (2539) ซึ่งทำการวิเคราะห์ความพร้อมในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ มีความพร้อมในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานแตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีความพร้อมในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่ว่าจะเป็นด้านสภาพการจัดการเรียนการสอน ความรู้ความสามารถของครู รวมถึงสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนทุกด้าน ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมด้านการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองของครูในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบด้วยการเตรียมแหล่งค้นคว้าสำหรับผู้เรียน เช่น ห้องสมุด ศูนย์หนังสือ ห้องโสตทัศนศึกษา ซึ่งพัฒนาให้เป็นแหล่งค้นคว้าที่เป็นระบบ สะดวก ง่ายต่อการค้นคว้า การเตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่จะมีความพร้อมในการพัฒนาด้านแหล่งค้นคว้าของผู้เรียนได้มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก รวมถึงการ

จัดกิจกรรมได้หลากหลายมีรายวิชาต่าง ๆ ตามโครงสร้างของหลักสูตรให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียนสามารถจัดกิจกรรมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม เพื่อพัฒนา การเรียนรู้ และกิจกรรมอิสระของผู้เรียน กิจกรรมการแนะแนว การจัดบรรยายภายในโรงเรียนที่มีความเป็นวิชาการ บวกกับความเป็นระเบียบสวยงามและให้ความรู้ในเวลาเดียวกัน โดยโรงเรียนขนาดกลางและใหญ่อาจมีความพร้อมในการดำเนินงาน ดูแลอำนวยความสะดวกใน การจัดการเรียนการสอน มีการสนับสนุนให้ครูทำงานเป็นหมู่คณะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะใน โรงเรียนขนาดใหญ่มีหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจนกว่าครูที่ทำการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีปริมาณบุคลากรน้อยกว่าและอาจมีหน้าที่ในการรับผิดชอบที่หลากหลายว่า ดังนั้นโรงเรียนขนาดกลางและใหญ่จึงสามารถจัดสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้มากกว่า โดยอาจให้การสนับสนุนครูให้วางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อระดมความคิดในงานที่มีเป้าหมายร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น พิจารณาความเป็นไปได้ ปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น สามารถร่วมมือกันวิเคราะห์ความน่าสนใจและการเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และร่วมมือกันปรับปรุงแก้ไขแผนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมถึงการมีระบบนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม การดำเนินการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ตามช่วงเวลาที่กำหนด เพื่อตรวจสอบการดำเนินการจัด การเรียนการสอน และให้ข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติเมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคเกิดขึ้น

2.2 การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงานของครูด้านพฤติกรรมการสอนของครูโดยรวมและรายด้านพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยครูประสิทธิภาพมากมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่าครูที่มีประสิทธิภาพน้อย โดยจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้พบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูที่มีประสิทธิภาพมากมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีประสิทธิภาพน้อยสอดคล้องกับแนวคิดของกันยา สุวรรณแสง (2536, หน้า 81) กล่าวว่าประสิทธิภาพและการเรียนรู้ของแต่ละคน ทั้งสองอย่างนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดแยกออกจากกันไม่ได้ประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และในเวลาเดียวกันนั้นผลจากการเรียนรู้ทำให้คนมีความรู้ทักษะ เจตคติ แต่ต้องอาศัยการจัดประสิทธิภาพที่ดีพอจึงทำให้คนเรียนรู้ได้เป็นผลสำเร็จ แต่ทุกคนไม่ได้รับประสิทธิภาพที่เท่าเทียมกันสิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน จึงมีโอกาสเรียนรู้ได้ต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์(2521) ได้ศึกษาวิจัยปัญหาของครูกับนวัตกรรมทางการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวความคิดต่ออาชีพครูและแบบพฤติกรรมโดยศึกษากับครูในเขตการศึกษา 7 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาที่เด่นชัดที่สุด คือ ครูที่มีระยะ

เวลาที่มีทำการสอนมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานวิจัยข้างต้นนี้เป็นข้อค้นพบตั้งแต่ปี 2521 จึงแตกต่างกับสภาพปัจจุบันซึ่งเป็นยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษา และมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งส่งผลกระทบต่อคนไทยทุกคนที่ต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินการ สังคมมีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมให้ดำเนินการไปสู่เป้าหมาย แผนงานประชาสัมพันธการปฏิรูปการศึกษาดำเนินการเพื่อให้ประชาชนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการปฏิรูปการศึกษารวมที่จะให้ความร่วมมือ อันจะทำให้การปฏิรูปการศึกษาระสพผลสำเร็จตลอดจนการสร้างภาพพจน์แห่งองค์กร กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดให้มีการประชาสัมพันธการปฏิรูปการศึกษาทุกรูปแบบ รวมทั้งยังมีแผนปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นแผนที่มุ่งเน้นการพนักำล้งของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ (ศูนย์ปฏิบัติ การปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, หน้า 11 – 12, 2544) อีกทั้งยังมีการปฏิรูป ครู โดยพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้โดยปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ที่ทำให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนให้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากยิ่งขึ้นเมื่อครูจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา บทบาทและหน้าที่ของครูที่มุ่งให้ความสำคัญต่อผู้เรียนนั้น ครูยุคใหม่ต้องเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวถึงลักษณะของครูที่สามารถสอนแนว child – centered learning ไว้ว่า (2543, หน้า 39) “ต้องมีใจรักเด็ก รักการสอน รักอาชีพครู อยากพัฒนาคน มีใจกว้าง ยอมรับความเห็นของเด็ก ไวต่อความรู้สึกต่อความคิด ของเด็ก มีวิธีการสอนที่หลากหลาย สามารถสอนโดยใช้สื่อ กิจกรรมการทดลองการบรรยาย การเคลื่อนไหว ฯลฯ ที่ตอบสนองกับลีลาการเรียนรู้ของเด็ก สนใจใฝ่รู้ กระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น มีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่ตนรับผิดชอบเป็นอย่างดีมีบุคลิกดี มนุษยสัมพันธ์ดี มีลักษณะเป็น ผู้ประสานงาน สนับสนุนให้กำล้งใจผู้เรียนมองเห็นความแตกต่างของผู้เรียน เป็นนักสังเกต มีความสามารถในการวัดและประเมินผลทั้งในด้านวิชาการ สังคมอารมณ์ ในหลายรูปแบบ เช่น สามารถสร้างแบบประเมินผลพฤติกรรมการเรียนรู้ง่าย ๆ การใช้ข้อมูลกลายด้านมาประกอบการประเมินผลหรือการสำรวจ ความคิดเห็นความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคลมีความเข้าใจในหลักสูตรที่จะตอบสนองต่อความต้องการทางการศึกษาเป็นรายบุคคล มีมาตรฐานคุณภาพทางจรรยาบรรณอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่ยอมรับของผู้เรียนและผู้ร่วมงาน” องค์ประกอบต่าง ๆ

เหล่านี้เองที่อาจทำให้ครูที่มีประสบการณ์มากมี สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่าครู ที่มีประสบการณ์น้อย

2.3 การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามเขตที่ตั้งด้านพฤติกรรมการสอนของครูโดยรวมและรายด้านและพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกสอดคล้องกับงานวิจัยของดำรง ศิริภักดิ์(2538) พบว่าโรงเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานการสอนเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครู ซึ่งแต่เดิมมีบทบาทหน้าที่ในโรงเรียนเพียงอย่างเดียว แต่เมื่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป บทบาทและภารกิจของงานย่อมมากขึ้น ประกอบกับความต้องการด้านเศรษฐกิจ ของผู้บริหารและครูเอง ทำให้ไม่มีเวลาทุ่มเทให้การเรียนการสอนอย่างเต็มที่

3. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่ามีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

3.1 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรมการสอนของครูเมื่อพิจารณาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

3.1.1 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรมการสอนของครูด้านการเตรียมการสอน และรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีปัญหาการเตรียมแหล่งข้อมูลการจัดการเรียนรู้ให้เอื้อต่อผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าฝึกปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงสุด และพบว่ามีปัญหาการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้และการวางแผนการสอนเป็นอันดับสุดท้าย

3.1.2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรมการสอนของครู ด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อพิจารณาโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีปัญหาการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนค้นพบวิธีการเรียนรู้ใหม่ด้วยตนเองสูงสุดและพบว่ามีปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่มุ่งพัฒนาการคิดของผู้เรียนเป็นอันดับสุดท้าย

3.1.3 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้สื่อ เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่ามีปัญหาครูเข้าถึงแหล่งความรู้ ใช้เครื่องมือค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต รวมถึงสามารถนำโปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมสูงสุด ดังที่ปรากฏในสภาพการเรียนการสอนว่ามีระดับปฏิบัติงานข้อนี้ต่ำสุด ซึ่งเป็นข้อสังเกตถึงความต้องการในการพัฒนาดตนเองของครูผู้สอน ดังแนวคิดของสุกรี รอดโพธิ์ทอง ที่กล่าวไว้ในหนังสือนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา 2,2545 หน้า 1-2)ว่า “ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ IT หรือ information Technology ช่วยให้การติดต่อสื่อสารทั่วทุกมุมโลก สะดวกและรวดเร็วขึ้น ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ถูกถ่ายทอดผ่าน Internet ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นเครือข่ายโลกไปยังเครือข่ายภายในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เรียกว่า Internet การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการติดต่อสื่อสารดังกล่าวส่งผลต่อองค์กรธุรกิจทุกประเภทส่งผลต่อการจัดการและการวางแผนโครงสร้างการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ในระบบการจัดการด้านการศึกษาที่แคบลงมาจนถึงระดับโรงเรียนก็มีความจำเป็นต้องปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นตัวผู้สอนการปรับปรุงหลักสูตรการเตรียมสภาพแวดล้อมและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบคอมพิวเตอร์และระบบคมนาคม เป็นต้น จึงเป็นข้อสังเกตที่น่าสนใจสำหรับครูในยุคปฏิรูปการศึกษาที่ต้องเป็นแหล่งข้อมูลแก่ผู้เรียนในการชี้แนะแนวทางในการแสวงหาความรู้ ที่ยังขาดความชำนาญในการใช้เครื่องมือในการค้นคว้า จึงเป็นข้อมูลที่ต้องนำมาพัฒนาผู้สอนอย่างยิ่ง

3.1.4 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรม การสอนของครู ด้านการประเมินผลโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า การวิจัยชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมีปัญหาสูงสุด ซึ่งเป็นยุทธวิธีที่สำคัญดังที่ปรากฏในบทความทางวิชาการของสุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม ที่กล่าวถึงประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษาเล่ม 2, 2545 หน้า 25-26) เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ว่า “ยุทธวิธีในการพัฒนาครู เพื่อช่วยให้ครูได้ปฏิรูปการเรียนรู้ของตนเอง ในช่วงนี้มีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ยุทธวิธีที่ได้รับสรรค่าโดยหน่วยงานและบุคคลผู้สนับสนุนครู และครูบางท่านที่ได้ปฏิรูปการเรียนรู้ของตนแล้วคือ การวิจัยในชั้นเรียน classroom research ซึ่งปรากฏในหลายชื่อ เช่น การปฏิบัติการในชั้นเรียน การวิจัยของครู และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูและการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน เป็นต้น การวิจัยในชั้นเรียน คือกระบวนการสร้างความรู้ใหม่ ที่เชื่อถือได้ในการปฏิบัติของครู เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนและทุก ๆ คนตามธรรมชาติให้เต็มศักยภาพ และครบคุณภาพมาตรฐานการศึกษา อาณิสงฆ์ที่สำคัญของการวิจัยชั้นเรียน คือ การพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการปฏิบัติงานของตนเองของครู ครูนักวิจัยจึงเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่สามารถรับรู้ข้อมูลและสารสนเทศหลายลักษณะจากหลายแหล่งได้อย่างว่องไวและถูกต้อง มีทักษะในการคิด เขียน สืบสวน ค้นพบความจริงแล้วสร้างและสื่อความรู้ และสามารถใช้ความรู้เพื่อการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง สร้างสรรค์ และมีอิสรภาพเพื่อส่วนรวม ดังนั้นการวิจัยชั้นเรียนจึงเป็นหนึ่งในยุทธวิธีที่ได้รับความหวังและศรัทธาว่าจะช่วยสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล” ทั้งนี้การที่ครูพบปัญหาเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนในระดับสูงอาจเป็นเพราะ ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งต้องอาศัยทักษะการคิดวิเคราะห์ การสังเกต และการติดตามประเมิน และการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 30 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ข้อกำหนดดังกล่าวสอดคล้องกับการเคลื่อนไหวการศึกษาระดับชาติที่นักวิชาการ นักการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาต่างมุ่งหวังให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถดำเนินการวิจัยในสถานศึกษา โดยเฉพาะในห้องเรียนและนักเรียนของตนเพื่อนำผลการวิจัยมาส่งเสริมการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารซึ่งท้ายที่สุดผู้ที่ได้ประโยชน์จากการวิจัยก็คือผู้เรียนนั่นเอง

3.2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้เรียน ยังขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะ ด้านการนำความรู้ที่สร้างรวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ในชั้นเรียนและในชีวิตประจำวันทั่วไป การสร้างความรู้เป็นการสร้างความรู้ด้วยผู้เรียนเอง ถือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั่นเอง ทั้งนี้ครูซึ่งมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้จัดการในการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นครูจึงต้องเปลี่ยนจากการเป็นผู้ให้บอกผู้รู้เล่าผู้บรรยายมาเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนค้นคว้าสร้างความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับปัญหาที่ถูกกล่าวในหนังสือวิกฤตการณ์ Child – Centered กับทางออกที่บอกได้ โดยปัญญา ทรงเสรี ครูต้นแบบ ปี พ.ศ. 2542 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 หน้า 15 – 16) กล่าวว่า “ปัญหาการให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองตามลำพังขาดการดูแลส่งเสริมจากครู นั้นมีครูจำนวนไม่น้อยที่เข้าใจว่าการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การปล่อยให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง หันหน้าเข้าหากันแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมโดยลืมครูไปเลย หรือครูให้งานเด็กแล้วก็เดินออกจากห้องไป แต่หลักการสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การที่ครูจะต้องรู้จักเด็กมากที่สุดเพื่อสร้างรากฐาน ความรู้เพื่อให้เด็กมีพลังในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ก่อนที่ครูจะแจกใบความรู้และใบงานให้เด็กแบ่งกลุ่มกันเรียนรู้ด้วยตนเองครูควรสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนให้มีความเป็น

กันเอง พูดยกกับนักเรียนและตรวจสอบความรู้ของผู้เรียนเสียก่อน เช่น การให้ทำแบบสอบถามก่อนเรียน (Pre-test) เมื่อทราบพื้นฐานความรู้ของเด็กแล้วครูจึงสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นในตัวเด็กโดยใช้เทคนิคการสอนกระตุ้นกระบวนการคิดต่อยอดความรู้ของเด็กให้เพียงพอต่อการไปแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งสอนวิธีการเรียนรู้ให้เด็กคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น

4. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12

4.1 การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านพฤติกรรมการสอนของครูโดยรวมและรายด้าน และด้านพฤติกรรมกรเรียนของผู้เรียนไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาในการจัดการเรียนการสอนนั้นครูผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้พิจารณาจากปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน ซึ่งมักพบปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ขนาดของโรงเรียนจึงไม่ส่งผลกระทบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน อีกทั้งโรงเรียนแต่ละแห่งก็มีแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกำลังอยู่ในช่วงของการดำเนินงานในแนวทางเดียวกัน ปัญหาที่พบจึงมีความคล้ายคลึงกัน

4.2 การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงานของครู โดยรวมและรายด้านและด้านพฤติกรรมกรเรียนของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูกลุ่มที่มีประสิทธิภาพการทำงานน้อยสูงกว่าครูที่มีประสิทธิภาพมากซึ่งสอดคล้องกับการเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งพบว่าครูที่มีประสิทธิภาพมากมีระดับการปฏิบัติงาน สูงกว่าครูที่มีประสิทธิภาพน้อยซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2521) ได้ศึกษาวิจัยปัญหาของครูกับนวัตกรรมทางการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างแนวความคิดต่ออาชีพครู และแบบพฤติกรรม พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาที่เด่นชัดที่สุด คือ ครูที่มีระยะเวลาในการทำการสอนมาก จากการปฏิบัติในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด พอจะให้ความหมายจากประสบการณ์ที่ได้ปฏิบัติไว้ดังนี้ ดังที่ได้กล่าวเกริ่นนำไว้เป็นเบื้องต้นแล้วว่าการเรียนรู้ จุดประสงค์แห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง เพื่อการดำรงชีวิต และในการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน ด้วยสภาพแวดล้อม เหตุปัจจัยที่แตกต่างกันในแต่ละด้าน ซึ่งด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้แต่ละบุคคลมีศักยภาพในด้านต่าง ๆ ที่ต่างกัน ครูในฐานะผู้ทำหน้าที่ผู้จัดการหรือผู้กำกับกับการเรียนรู้ ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน จะต้องเอาชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง และมีความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของ

แต่ละบุคคล จะเน้นในการเรียนรู้ที่แท้จริงจะต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้เสนอในสิ่งที่อยากรู้ ไม่ใช่ครูอยากสอน เลือกวิธีการ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายครูไม่ควรกำหนดรูปแบบวิธีการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน แต่ควรคอยส่งเสริมสนับสนุน กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีความอยากใคร่รู้ เสาะแสวงหาแหล่งเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา แล้วเราจะพบว่าบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือก และมีส่วนร่วมตลอดทุกขั้นตอน เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ ผู้เรียนมีความสุข กับสิ่งที่ค้นพบสู่การสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองของผู้เรียนเป็นความรู้ที่มีความหมายและถาวร

4.3 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามเขตที่ตั้ง ด้านพฤติกรรมการสอนของครู ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านพฤติกรรมเรียนของผู้เรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยโรงเรียนนอกเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกมีปัญหาสูงกว่าโรงเรียนในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนที่อยู่นอกเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จึงทำให้พบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงด้วยเช่นกัน

5. แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12

5.1 แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรมการสอนของครู

5.1.1 พฤติกรรมการสอนของครูในด้านการเตรียมการสอน แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในอันดับที่ 1 คือ ควรศึกษาความต้องการของชุมชน และพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 วรรค 2 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคที่หนึ่ง คือ เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อโดยมีสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนสังคมและประเทศชาติ ทำให้ครูมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน

5.1.2 พฤติกรรมการสอนของครูในด้านการจัดการเรียนการสอน แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในอันดับที่ 1 คือ เข้ารับการอบรมให้เกิดความเข้าใจในหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจ

กระบวนการขั้นตอน รวมทั้งความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร โดยในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติใช้คำว่า “กำหนดสาระของหลักสูตร” และเมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์ตัดสินใจในการกำหนดสาระการเรียนรู้ และเนื้อหาแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องมีการทำความเข้าใจแนวคิดหลักการและเตรียมตนเองเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้อง

5.1.3 พฤติกรรมการสอนของครูในด้านการใช้สื่อ แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในอันดับที่ 1 คือ วางโครงการตลอดปีถึงความต้องการในการใช้สื่อทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดการวางแผนการใช้สื่อและกำหนดความต้องการในการใช้สื่ออย่างเป็นระบบและพอเพียงกับความต้องการของครูผู้สอน

5.1.4 พฤติกรรมการสอนของครูในด้านการประเมินผล แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในอันดับที่ 1 คือ กำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เนื่องมาจากการประเมินผลที่ทำกันอยู่นั้น ยังขาดการพัฒนากระบวนการประเมินผลการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ดังแนวคิดข้อหนึ่งของศิริชัย กาญจนวาสี ที่กล่าวไว้ในหนังสือประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา เล่ม 2 หน้า 284-293 ว่า “ระบบการประเมินผลการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ควรมีลักษณะดังนี้ ควรระบุถึงสิ่งที่มุ่งประเด็นว่าอะไรคือผลการเรียนรู้ที่ต้องการประเมินประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญอะไรบ้าง เพื่อที่จะเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม โดยผู้สอนต้องสรุปให้ได้ถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินที่ชัดเจนว่าประเมินไปทำไม ประเมินอะไรและประเมินอย่างไร เพื่อจะสามารถประเมินได้อย่างถูกต้องและครอบคลุมการเรียนรู้ต่าง ๆ

5.2 แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน พบว่าแนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ลำดับที่ 1 คือ เตรียมตนเองให้พร้อมที่จะรับความรู้ สอดคล้องกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่กล่าวไว้ในหนังสือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของรัตนาพร ระเบียบทุคุ (2541 หน้า 87) ว่า “ผู้เรียนส่วนมากเคยชินกับการเป็นผู้รับความรู้มากกว่าผู้ปฏิบัติเพื่อค้นหาความรู้เอง โดยการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้ ในระยะแรก ๆ ผู้เรียนอาจไม่เข้าใจเกิดความเบื่อหน่ายไม่ร่วมมือ เพราะดูเหมือนว่าครูไม่ยอสอนอะไร และผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้เนื้อหาวิชาจากครูมากเท่าที่ควร ดังนั้นเป็นหน้าที่ของครูต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้เรียนถึงกระบวนการวิธีการในการจัดการเรียนการสอน ครูอาจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผนจัดกิจกรรม กำหนดบทบาทของตนเอง เลือกสื่อที่เห็นว่าน่าสนใจ และให้เขามีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ในด้านพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาสภาพ ปัญหา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ด้านพฤติกรรมการสอนของครู

1.1.1 โรงเรียนควรให้การสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติ โดยอาจจัดแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน และส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.1.2 โรงเรียนควรพัฒนาครูผู้สอนในด้านการใช้เครื่องมือค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต รวมถึงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการนำโปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.1.3 โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูมีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน โดยอาจมีการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ครูผู้สอนรวมทั้งมีการกำกับ ติดตาม และมีผู้คอยให้คำแนะนำในการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูผู้สอน

1.2 ด้านพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน

1.2.1 ครูควรเป็นผู้อำนวยความสะดวก หรือมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า กระตุ้นกระบวนการคิดของผู้เรียน

1.2.2 ครูควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอน เลือกกิจกรรมที่น่าสนใจ รวมทั้งสื่อการสอน และมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัย สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย ทักษะและพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัย ครูผู้สอนกับนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อทราบถึงความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนเพื่อจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน